

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขต
ทุ่งครุ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

Participation of the Community Committee in Environmental Care: A Case Study of
Community in Thung Khru District, Bangkok Province.

ว่าที่ ร.ต.ชวลิต เกตุมงคลสิทธิ์¹

Acting Sub Lt.Javalit Ketmongkhonsit¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม 2) ศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้/ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในชุมชนเขตทุ่งครุ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 165 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ Oneway ANOVA โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาค้นพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับ สูง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน คือ เพศ และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ขณะที่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม คณะกรรมการชุมชน การดูแลสิ่งแวดล้อม

ABSTRACT

This research aims to 1) to study the level of Participation of the Community Committee in Environmental Care. 2) comparison of the difference participation of the community committee in environmental Care. 3) the relationship between perceived / expected benefits with the participation of the community in the care environment The sample of 165 persons was selected by proportional Statistical tools employed for analysis data were percentage, mean, standard deviation, t-test and Oneway ANOVA, at the .05 level of significance.

The results of the study found that the level of participation of the community committee in environmental care was high. Factors affecting community committer's participation were gender and receiving environmental information. But age, educational level, occupation, income, period of

¹อาจารย์, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น และหัวหน้าสำนักผู้อำนวยการ โรงเรียนต้นตารักษ์

staying in the community, knowledge and understanding about environmental and benefits didn't affect the of participation of the community committee.

Key words : Participation, Community Committee, Environmental Care

E-mail : javalitku@gmail.com

คำนำ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมานับตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มพัฒนาประเทศตามแนวนโยบายที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 การพัฒนาของประเทศไทยโดยเฉพาะช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1-3 (พ.ศ.2504-2519) พบว่า นโยบายของภาครัฐมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญโดยการนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อเป็นฐานในการผลิตเพื่อเพิ่มพูนรายได้ประชาชาติ ซึ่งนับว่าเป็นผลดีที่น่าชื่นชม แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยก็เป็นเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ทั่วไป ที่ไม่ได้ตระหนักเท่าที่ควรถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปกับความสำคัญของการพัฒนาประเทศ ทำให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการทำลายดุลยภาพของระบบนิเวศอย่างมาก ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหลายพื้นที่นั้นสูญเสียและเสื่อมโทรมลงทั้งปริมาณและคุณภาพ เห็นได้ว่าความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งเห็นได้จากดัชนีรายได้ประชาชาติ ไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสูญเสียของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสิ่งแวดล้อม รายได้ของประชากรที่เพิ่มพูนขึ้น ถึงแม้จะช่วยให้ประชาชนมีสินค้าอุปโภคบริโภคมากขึ้น แต่ก็ทำให้คุณภาพชีวิตบางส่วนลดน้อยลงอันเนื่องมาจากความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม วัชรวิ (2544) กล่าวไว้ว่าในเรื่องของการจัดการสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานครก็เป็นหนึ่งในเมืองใหญ่ที่น่าสนใจไม่แตกต่างจากเมืองอื่นๆ ในประเทศไทย เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของประเทศในทุกๆ ด้านทั้งด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การบริการ รวมถึงความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประชากรจากภูมิภาคต่างๆ พากันหลั่งไหลเข้าสู่กรุงเทพมหานครอย่างต่อเนื่อง ทำให้กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 1,568 ตารางกิโลเมตร ต้องรองรับประชากรเกือบหรือมากกว่า 8 ล้านคนและมีอัตราการเติบโตของประชากรประมาณร้อยละ 3 ต่อปี คณะทำงานจัดทำเอกสารการพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร (2539) จากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นพร้อมกับความต้องการบริโภคทรัพยากร การบริการสาธารณูปโภคและเมื่อไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นได้อย่างเพียงพอกรุงเทพมหานคร จึงเป็นเมืองที่มีปัญหาซับซ้อนมากขึ้นเกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมมากมาย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตทุ่งครุ จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นนำไปใช้ประกอบการวางแผนกำหนดนโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตทุ่งครุ จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมของชุมชนในเขตทุ่งครุ จังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้/ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ คณะกรรมการชุมชนในเขตทุ่งครุ จำนวน 30 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 280 คน (สำนักงานเขตทุ่งครุ, 2555)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนในชุมชนเขตทุ่งครุ จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 280 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และตามสัดส่วน ดังต่อไปนี้
ขั้นที่ 1 คำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้หลักการ Yamane's ดังสูตรต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} \quad \text{เมื่อระดับความมีนัยสำคัญเป็น .05}$$

โดย

$$n = \text{จำนวนของขนาดตัวอย่าง}$$

$$N = \text{จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา}$$

$$e = \text{ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (.05)}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{280}{1 + 280 (.05)^2} \\ &= 165 \end{aligned}$$

ดังนั้น จึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 165 คน

ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรดังนี้

$$F = \frac{n \times Ni}{N}$$

โดย

$$F = \text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชุมชน}$$

$$n = \text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด}$$

$$Ni = \text{จำนวนคณะกรรมการชุมชนทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา}$$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

ผู้วิจัยดำเนินการค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูล แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการและระบบสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยความร่วมมือของประธานคณะกรรมการชุมชนทั้ง 30 ชุมชน ในเขตทุ่งครุ จำนวน 165 คน ในเดือนสิงหาคม – เดือนกันยายน พ.ศ.2555

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างจากจำนวนทั้งหมด 165 คน ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 90 คน คิดเป็นร้อยละ 54.5 มีอายุ 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.9 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.2 ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 32.1 มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.5 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 31 – 41 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3

การได้รับข้อมูลข่าวสารของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนในเขตทุ่งครุได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.5 อีกทั้งคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งยังไม่เพียงพอกับความรู้ที่จำเป็นต้องได้รับ แต่ในปัจจุบันการสื่อสาร และโทรคมนาคมมีการพัฒนาไปอย่างต่อเนื่องทำให้การรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีมากมาย โดยเฉพาะสื่อทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 83.6 และหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 69.7 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาก และการจะทำให้ด้านดังกล่าวสมบูรณ์ยิ่งขึ้นคือการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปพบปะหรือประชุมกับคณะกรรมการชุมชนอยู่เป็นประจำเพื่อนำความรู้ใหม่หรือเข้าไปทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่างๆ ให้มากยิ่งขึ้น

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนในเขตทุ่งครุมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 0.75$) อยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างเห็นได้ชัด

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่าคณะกรรมการชุมชนในเขตทุ่งครุคาดว่าจะได้รับผลประโยชน์จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนภาพรวม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 2.23$) อยู่ในระดับปานกลางเป็นเพราะคณะกรรมการชุมชนอาจยังไม่เข้าใจในเรื่องของประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมไม่เพียงพออันเนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมล้วนมีผลประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตนทับซ้อนกันอยู่อาจทำให้เกิดความลังเลไม่แน่ใจว่าการกระทำโดยอยู่ในข่ายใด เพื่อความกระจ่างชัดมากยิ่งขึ้นจึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะต้องนำข้อมูลที่ชัดเจน และถูกต้องพร้อมทั้งร่วมทำความเข้าใจพบปะพูดคุยกับคณะกรรมการชุมชนอย่างสม่ำเสมอและให้การอธิบายพร้อมทั้งสร้างความตระหนักเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนรวมจากการเข้ามามีส่วนร่วมใน

การดูแลสิ่งแวดล้อมให้มากและเชิญชวนให้คณะกรรมการชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในชุมชน สังคม ประเทศชาติหรือระดับโลกต่อไป

การมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน

สรุปผลการศึกษาคณะกรรรมการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมของคณะกรรมการชุมชนในเขตทุ่งครุ จังหวัดกรุงเทพมหานครโดยรวมพบว่าทั้ง 4 ด้านซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 0.79$) อยู่ในระดับมากอันเนื่องมาจากคณะกรรมการชุมชนตระหนักถึงความสำคัญทั้ง 4 ด้านสูง รวมถึงให้ความสำคัญกับการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่อาศัยอยู่เป็นอย่างมาก อีกทั้งเห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชนว่าจะส่งผลกระทบต่ออะไรๆ ไปอย่างต่อเนื่องกัน

การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ส่วนปัจจัยด้านเพศ มีค่านัยสำคัญที่ 0.02 และการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีค่านัยสำคัญที่ 0.00 ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อม

ปัญหาและอุปสรรคในการดูแลสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมที่สำคัญคือ การขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และการให้ความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมชุมชน จึงเป็นเหตุให้คณะกรรมการชุมชนในเขตทุ่งครุมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมได้ไม่ค่อยเต็มที่ เพราะยังไม่เข้าใจข้อมูลที่ชัดเจน

สรุปผลและข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความรู้ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตทุ่งครุ จังหวัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้มาก การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านโดยรวมพบว่าทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน และจากการศึกษาวิจัยพบอีกว่าปัจจัยด้านอายุส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวรรณี (2537) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนชุมชนในท้องที่อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า เพศของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมต่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของยุวดี (2537) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของชาวกระเหรี่ยงในตำบลแก่นมะกูด อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่าเพศต่างกันมีผลต่อความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่ต่างกัน และยังพบอีกว่าปัจจัยด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม

การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จะช่วยทำให้คณะกรรมการชุมชน มีความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้นอีกทางหนึ่งดังนั้นทางภาครัฐควรจะมีการเผยแพร่ ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ชุมชนต่างๆให้มากขึ้นและต่อเนื่องเป็นประจำด้วยการส่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปพบปะกับคณะกรรมการชุมชนอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งจัดการฝึกอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้แก่คณะกรรมการชุมชนเพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการชุมชนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

การมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ดีและได้รับหลายช่องทางจะมีผลอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมในการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน ดังนั้นทางภาครัฐควรที่จะเสริมสร้าง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้กับหน่วยงาน สื่อต่างๆทุกรูปแบบโดยเฉพาะข้อมูลในอินเทอร์เน็ต ที่คณะกรรมการชุมชนสามารถเข้าถึงได้หรือส่งเจ้าหน้าที่ไปพบคณะกรรมการชุมชนอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง โดยการนำข้อมูล ความรู้ ข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมที่ทันสมัยไปเพิ่มเติมความรู้ของคณะกรรมการชุมชนให้มีมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนในรูปแบบที่ใหม่และทันสมัย

3. ปัจจัยด้านผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับมีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการดูแลสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ คณะกรรมการชุมชนเล็งเห็นว่าการเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนนั้นต้องการอยากให้อาชีพอยู่มีสภาพแวดล้อมดีขึ้นและด้วยลักษณะผลประโยชน์ที่ทับซ้อนกันทำให้อาจได้รับผลประโยชน์บางอย่างเข้าสู่ตนเองและครอบครัวด้วย ซึ่งเห็นได้จากผลการศึกษาสภาพเช่นนี้ไม่เป็นผลดีต่อการเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชน เพราะการเข้ามาเป็นคณะกรรมการชุมชนควรจะเป็นเรื่องของการทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม แก่ชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตัวซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการทำเพื่อส่วนรวม ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อไม่ให้รูปแบบการบริหารในชุมชนเกิดความไม่เข้าใจในเรื่องประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตนทางภาครัฐจึงควรที่จะให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้คณะกรรมการชุมชนกระจ่างในเรื่องนี้โดยให้มีสำนักตระหนักรู้ถึงการทำประโยชน์ส่วนรวม เพื่อชุมชนเป็นสำคัญ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตทุ่งครุที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทำวิจัยในเขตทุ่งครุ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนที่ให้ข้อมูลทั้ง 30 ชุมชน ประธานคณะกรรมการชุมชน กรรมการชุมชนทั้ง 30 ชุมชน ที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูล รวมถึงเสียสละเวลาในการทำแบบสอบถามในงานวิจัยฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

- เกษม จันทร์แก้ว. 2541. **เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพมหานคร: โครงการสหวิทยาการ
บัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. 2545. **การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน**. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัย
สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจริญ ภัทระ. 2540. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของรัฐ". **วารสารสมาคม
รัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย**. 12 (พฤษภาคม 2540): 1-3.

ธีรเดช นัตถรักษา. 2555. **รัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน 2550**. กรุงเทพมหานคร : ไฮเ็ดพับลิชซิ่ง.
วัชรวิ ธรรมวิเศษ. 2544. **บทบาทของกรรมการชุมชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชน
เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Amstein, S.R. 1969. **Leader of Citizen Participation**. New York: The American
Institute of Philippines.

Chapin, F.S. 1997. "Social Participation and Social Intelligence". pp. 315-320. **Handbook
Of Research Design and Social Measurement**. (3d.ed.). New York: Longman.

Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. 1977. **Rural Development Participation: Concept and
Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. Rural Development
Committee Center for International Studies, Cornell University.

Cohen, J.M. and N.T. Uphoff. 1980. "Participation's Place in Rural Development:
Seeking Clarity Through Specificity". **World Development**. 8 (January 1980): 324 - 328.

Goodenough, N.H. 1966. **Cooperation in Change Part I**. New York: John Wiley & Son Inc.

Kasperson, R.E. and Breitbank. 1974. **Participation, Decentralization and Advocacy
Planning**. Resource Paper No.25. Washington D.C.: Association of American
Geographers.